

3. Терещенко М.М. Державний контроль: сутність, основні підходи та концепції. Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України. 2019. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/23.pdf.

4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 29. ст. 389.

ЩОДО ЗМІСТУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Діденко Андрій Олексійович,
здобувач Науково-дослідного інституту публічного права

Актуальність наукового аналізу публічного адміністрування боротьби з організованою корупцією в Україні обумовлена системною загрозою, яку становить це явище для легітимності державної влади, публічного порядку та основ демократичного ладу. Розвиток європейської інтеграції України актуалізує необхідність запровадження належних стандартів доброчесності, прозорості та підзвітності в діяльності органів виконавчої влади. Саме через призму публічного адміністрування можливе формування системної антикорупційної політики, здатної забезпечити правову визначеність, організаційну ефективність і стабільність публічно-правових механізмів реагування. Науковий аналіз цієї тематики дозволяє не лише ідентифікувати прогалини у чинному законодавстві та практиці, а й запропонувати концептуальне бачення адміністративно-правових засад протидії організованій корупції.

Корупція є одним із найнебезпечніших соціально-правових явищ, що підриває засади публічного адміністрування та дестабілізує державну владу. На думку І. Яцківа, існує необхідність застосування комплексного інституційного підходу, що включає не лише заходи покарання, але й ефективні механізми запобігання та профілактики. Вчений наголошує, що без участі громадянського суспільства, незалежних ЗМІ та системи публічного контролю неможливо створити стійку антикорупційну культуру й забезпечити підзвітність владних структур. Також важливими умовами ефективної боротьби є підвищення юридичної грамотності громадян і відкритість інформації про діяльність органів державної влади [1]. О. Ткаченко, у свою чергу, розкриває корупцію як складне соціальне явище, що водночас виступає правовою категорією, а у сфері діяльності органів внутрішніх справ — проявляється як специфічна форма службового злочину, що руйнує саму легітимність правоохоронної системи [2].

Згідно із Законом України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII, корупція становить суспільно небезпечне явище, що виявляється у навмисному зловживанні владними повноваженнями. До таких дій належить використання службового становища з метою отримання неправомірної вигоди — як для себе, так і для інших осіб. Корупційні прояви охоплюють як прийняття обіцянки чи вигоди, так і пропозицію або вимагання такої

неправомірної винагороди. Визнається також, що незаконне надання вигоди службовій особі з метою схилити її до порушення обов'язків становить окремий прояв корупційної практики. Вказані положення відображають ключові критерії правового розмежування корупційних діянь. Така правова дефініція визначає підґрунтя для організаційних заходів у сфері публічного адміністрування протидії корупції [3]. Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-ХІІ встановлює визначення організованої злочинності як складної форми протиправної діяльності. Така злочинність включає взаємопов'язані кримінальні правопорушення, що здійснюються учасниками організованих структур. Основною її ознакою є наявність стійкої ієрархії, планування та спільної мети — здобуття вигоди. Держава визначає стратегію боротьби з такими загрозами, включаючи нейтралізацію, локалізацію й остаточне усунення злочинної діяльності. Зазначене явище потребує комплексного підходу, який включає правові, інституційні та координаційні механізми [4].

У межах наукового аналізу доцільно зосередити увагу на діяльнісному аспекті терміна «боротьба», який фіксує цілеспрямовану й правову активність публічної влади. Така боротьба у сфері публічного адміністрування передбачає узгоджені дії державних органів, спрямовані на подолання суспільно небезпечних явищ. Йдеться про корупцію, організовану злочинність, тероризм, надзвичайні ситуації та інші загрози. Відповідні дії реалізуються через систему уповноважених інституцій — поліції, прокуратури, антикорупційних органів і наглядових служб. На відміну від побутового розуміння, у юридичному контексті боротьба — це формалізована процедура, заснована на законності, підзвітності та орієнтації на результативність [5].

Р. Тучак підкреслює важливість чіткого та концептуально виваженого розмежування понять «корупція», «корупційне діяння» і «корупційне правопорушення», акцентуючи на їхній правовій відмінності від складів службових злочинів. У своїй роботі він формулює класифікацію адміністративно-правових заходів протидії корупції, що охоплює як засоби адміністративного примусу, так і превентивні організаційно-правові інструменти. Особливу увагу дослідник приділяє запобіганню корупції як системному підходу до зменшення ймовірності порушень у публічному секторі [6].

Отже, боротьба з організованою корупцією у межах публічного адміністрування має постделіктний характер, оскільки реалізується вже після факту правопорушення. Основною метою є виявлення винних осіб і забезпечення їх притягнення до юридичної відповідальності. Високий рівень суспільної небезпеки таких діянь обумовлюється як масштабами завданої шкоди, так і суспільним становищем правопорушників. В умовах воєнного стану корупція серед високопосадовців перетворюється на пряму загрозу національній безпеці.

Нормативність публічного адміністрування в антикорупційній сфері забезпечує правову визначеність і формалізує межі державного реагування. Закріплення форм, процедур і повноважень уповноважених органів на нормативному рівні сприяє підзвітності та правовій відповідальності посадовців. У результаті боротьба з організованою корупцією набуває статусу обов'язкової, а не декларативної діяльності. Наявність нормативної основи гарантує

інституційну узгодженість і контрольованість антикорупційної політики. Юридична відповідальність у сфері протидії організованій корупції має карально-превентивну природу. Вона дає змогу оперативно реагувати на вчинення правопорушень без застосування кримінального переслідування. До ефективних адміністративних заходів належать попередження, штрафи, дискваліфікація, а також спеціальні форми інституційного контролю за публічними службовцями.

Список використаних джерел:

1. Яцків І. Адміністративно-правові засади протидії корупції в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ: Відкритий міжнар. ун-т розв. людини "Україна, 2011. 16 с.
2. Ткаченко О. В. Адміністративно-правові засади протидії корупції в органах внутрішніх справ : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ: Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2008. 20 с.
3. Про запобігання корупції. Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
4. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. Ст. 358.
5. Боротьба. Словник української мови: в 11 томах. Том 1. Київ: Наукова думка, 1970. С. 296.
6. Тучак Р.М. Адміністративно-правові засади боротьби з корупцією : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2007. 21 с.